

Előfizetési árak:

Egész évre	5	frt — kr.
Fél évre	2	50 „
Negyed évre	1	25 „
Néptanítóknak egész évre 3	„	„

Hirdetési díjak

a legutjánóssabban számítottanak.
Bélfog minden beiktatásért 30 kr.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

Szerkesztői iroda,
hova a lap szellemi részét illető külde-
mények intézendők:
ÁLLAMI TANITÓKÉPEZDÉBEN.
Levelek csak bérmentesen fogadtnak
el. Kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a
kiadóhivatalba — N á n a y L a j o s
könyvnyomdájába — küldendők be
(Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Egyes szám ára 5 kr.

Muljk el tőlünk e keserü pohár!

Dolgomat fölvitte az Isten. Egy idő óta azon töröm
eszemet: honnan kerekítsek egy „czikket“, melyet a szer-
kesztő alkalmasnak talál közlésre. — Nem csoda; más
ember is hiu: miért ne lehetném örömtelen abban, ha
írott soraimat nyomtatva olvashatom, olvassák mások; ha
titkon mondogathatom magamban: író vagyok!

Hiuság, föltűnni vágyás, muljk el tőlünk e
keserü pohár! Dehogy mulik; telik inkább, hogy
ha annak kiürítésére kerül a sor, lelkünk bele szakadjon.
És ha ez megtörtént, akkor el fog mulni, de mint egy nép-
dal mondja, de már akkor késő lesz!

Panaszkodunk naponként, hogy nehéz megélnünk. Pa-
naszkodik férfi, nő; magasrangu aristokrata, hivatalnok,
iparos, kereskedő; panaszkodik minden a mi él és mozog,
akinek a kenyérkeresés gondja önvállaira nehezedik, akinek
csak nem úgy az ablakon repül szájába a sült galamb!
Anyyira önmagával van elfoglalva mindenki. hogy az önma-
gával történő dolgokat senki sem veszi észre. A nagyra-
vagyás ördöge annyira sziveinkbe véste magát, hogy arra
gondolunk: miként jutott ez vagy ama (nálunk Magyaror-
szágban csak kivételesen előforduló eset!) család az igazi
jólét és megelégedés, a gyarapodás — itt — titkoszerű ta-
lizmánához, eszünkbe sem jut; azt rendesen a véletlen sze-
rencse, a sors szeszélyének tulajdonítjuk. — Számantalanszor
hallunk ilyeszerű sóhajtást: hej, ha én 100000 frtot nyer-
nék „a nagy lutrin“, vége volna minden gondomnak! Elhi-
szem! Akkor bárkinke is volna tán annyi esze, hogy annak

kamataiból megélhessen, de tán igen sok esetben mégis
csak annyi, hogy azt vénségeig „elverje!“

És ha azt mondom, hogy akad ember elég, akad bár-
mennyszer, ki épen oly pillanatban, midőn az ily hibákat
ostorozza, önmaga — tán észrevétel nélkül — ugyanily hibába
esik; midőn korbácsát fonja, nem veszi észre, hogy önmagát
kellene azzal vernie, mikor ezeket mondom tán igazságtal-
an vagyok? Nem! — Hozok példát állításom bebizonyi-
tására.

Van egy apának vásott gyermeke, s nem képes őt
megjavítani. Mit tesz? elküldi más városba, hogy annak
gonoszságát ne lássa, hogy javítsák meg mások. És számtal-
an esetben e drágán vásárolt — ideiglenes — béke, a
romlottság távoltartása minek szülőjévé lesz? Még nagyobb
romlottságé.

És az ily apák, míg saját gyermekük otthon van, a
másokéit szidják, „azok rontották el az ő aranyos fiát“ ha
pedig saját gyermekük távol van a szülői háztól, ismét
másokéira panaszkodnak; az ő gyermekük erre okot soha-
sem ad, csak néha napján, midőn tőle egy-egy levelet vesz.

Úgy leszünk mi, mint egy emberszerető demokrata tett,
ki a czim- és rangkorság ellen mártá tollát — epébe. Mi-
dőn munkáját megírta, előfizetési felhívást küldött szét, s
czimezte azt: nsgs. A. B. ügyvéd urnak, tek. Cz. D. vég-
rehajtó urnak, sat; a felhívás alatt pedig olvasható volt
Dr. N. N. — Megmondom még azt is, mi vitte ezen urat
a rangkorság elleni támadás megírására. — Beállít hozzá

T Á R T A Z A.

A vak szepesiek.*)

Nem régen történt, hogy egy lőcsei polgártól egy idegen
utazó azt kérdezé: igaz-e, hogy a szepesi gyermek születése után
9 napig tökéletesen vak marad? amire a felelettel kész német
földi azt válaszolá: oly igaz e tény, a mily igaz hogy 10-ik napra
oly élesen lát, hogy ily idegen utazót könnyen rászédhet.

A „vak szepesi“ gyakran volt már sok vicczelésnek tárgya,
mivel nem tudta a „vak“ epitheton valódi értelményét, mit most
t. Barátom engedelmevel történetileg illusztrálni akarok.

A „vak szepesi“ tréfás elnevezés, az elrejtőzött s a hegyek
közt szétzört lakosoktól eredt, s részint német és mi különös,
részint szláv eredetű, de mind két nyelvben különböző érteleml-
mel bír.

*) Birjuk tisztelendő barátunk ígérését, ki a Tátrafüredhez legközelebb
eső helység érdemes plébánusa, hogy időről-időre egy-egy tudósítással fog ked-
veskedni a „Baja“ t. olvasóinak a magyar Schwejtzből, a vadregényes, jelen-
leg még nagy részben hóval borított Szepes vidékéről. Hiszszük, hogy t. olva-
sóink szivesen veendik ezen történelmi és néprajzi általános tájkozgatást! Szerk.

Tudva lévő dolog, hogy a bérczes Szepes lakói egész a ma-
gas Tátra mesztelen s kopár csucsaí terjedtéig szlávok voltak.
Miután azonban Szepesmegye a magyar területhez tartozott, saját
létérédekében volt, itt oly idegen nemzetiség letelepítését létre-
hozni: hogy itt a szlávokra ügyelne és még azonfelül az ország
határait híven védené. Ily politikai tekintetek hívák ide a szász
népeket, mely meghívásnak ők örömet engedtek, miután tudjuk
a keresztbáborúk idejéből, hogy az oly népkivándorlás kevés
nehézséggel járt, s a vágy idegen földeket megszállani, új pátriát
alkotni — általánossá vált.

Miután azonban Boris szepesi herczeg idejében 1114—1153-ik
évig Szepesnek legterlemkenyebb földjeit s széles virányait a szlá-
vok bírták, a szerzetes házak lakói pedig a magasabb pusztá he-
lyeket művelének, — úgy nem maradtak hátra az új szász tele-
pítvényeseknek más helyek mint az elrejtett vak dombok s he-
gyek egész sorozata, mik a főbb folyók mentében a „Cypust“ vagy
is a megvédett határkövét képezték, — a királyi várral a szepesi
házzal.

Allegregőbb szepesi pecsét körirata, „Sigillum saxonium de Cyp.“
De hogy magyarok is laktak Szepesben kiderül Erzsébet
királynő egyik régi okmányából 1279. évből a hol ez áll: „et
scita veritate ab omnibus theutoniciis, hungaris et slavici in ca-

egy kereskedő cselédje, s így szól: tiszteli a mi teins-urunk orvos urat, s kéri, sziveskedjék hozzánk jönni, mert sat.

Megérdemeljük, hogy véres szájjal kiáltssanak ránk: elvesztek, koldusokká lesztek, ha életmódotok, szokásaitokban nem lesz változás a jó felé!

Csak másfél évtizeddel ezelőtt még minden iparos neje ifjasszony volt, tíz év előtt már asszonyosság, nagyasszony, most pedig teinsasszony, amint egy kicsit teheti, hogy egy szobát magának tisztességesen berendezhet. Az alsóbbrendű hivatalnokoknál éppen így van. Tekintetes ur az ha akár ingyen díjnak, irnok, tanító (alias: tanár) föl egész a házának a legkitünőbb szolgálatokat tevő képviselőig. T. i. a z o k t e k i n t e t e s s é t e s z i k m a g u k a t, ezeknek pedig kompetál.

Nincs eszköz, mely elég aljas legyen, hogy becsületes uton, (mert a rablás, csalás, még, és tán soha sem fér össze a magyar ember becsületérzetével —) ne iparkodjunk minden módon jólétünk előmozdítását eszközölni azon egyedüli eszköz kivételével, mely arra csakugyan képesít. És ezen egyedüli eszköz a helyes, tervszerű takarékoság.

Legtöbb esetben azt tapasztaljuk, hogy nem a valódi, az igazi megelégedés és jólét után törekcsenek az emberek, hanem örülnék, boldogok ha annak képét, látszatát fejn tudják tartani. Osmos ruha, bő asztal ha idegen is ül mellette, a külső megjelenésben elegancia, külső butortzatban uriaság, kényelmes lakás, sat. oly kellékek, melyek a jólét, gazdagság, és teljes megelégedésnek képét adják csaknem mindenkor.

Innen ered, hogy gyakran megtörténik, miszerint ugyanazon állásu, vagy egyenlő jövedelemmel bíró emberek, de sokszor jelentékenyebb bevétellel rendelkezők önkénytelenül azt kérdik önmaguktól: honnan telik ennek erre vagy arra, hisz én nem teherem azt, holott ugyanoly, vagy kedvezőbb viszonyok között vagyok? És gyakran talány marad az ily kérdés, pedig ha betekintենék reggel, délben, este, vagy éjszaka az ily irigyletek szobájába naponkint, meg volna a talány fejtve, látnók, hogy mennyire képes az ember szájj és toll nélkül, csupán cselekvése, modora stb. által hazudni.

Nézünk a zálogházakba, s mondjunk ítéletet azokról, kik apáik „hoit tőkét, kincseit“ oly dusan kamatoztatják, hogy — komolyan kiszámítva egy és egy negyed év múlva „se pénz, se posztó.“ — Tekintsünk a végrehajtott hirdető-

dem terra Scepus“. Azonban ez új szász népek korántsem foglalkozhattak földmíveléssel, iparral sat. Korántsem volt életük csodés s kellemes, nem, tüzes, folytonos háboruszkodás s az új patria határaitak megvédése volt mindennapi felszaru. Ez időtől fogva, ahogy a szepesi ház „Cyppus“ főlepit zárva maradt mindörökké a panslavistikus ábrándozók éjszaki felőli betérési útja az országba.

Letenkő, Marcell, Zsakócz, Velbach, Durand, Dénesfalu, Tamásfalu, Ruszuin, Thurisfalu és még egynéhány helységek tartoztak a „szepesi Cyppus“ hoz, miután csak később már a tatár betérésé (1241.) után a lakosoktól megfosztott tót helységek mint Iglo, Leibitz, Felka, Poprád, sat. mint örökség a „szepesi Cyppushoz“ állott.

A „vak szepesiek“ azonban még akkortáiban is, midőn a nyílt, ezelőtt tót vidékek birtokába jutottak, négy ellenségei voltak a határbelieknek, — mint nem kevésbé a Maguraiaknak és a Grenicz völgyben lakóknak, kik „Cyppus“ felől a legnagyobb félelemmel szoltak.

Eltekintve „Cyppus“ elnevezéstől egészen függetlenül keletkezett Szepesnek szláv neve „Spiz“ t. i. ércz.

Morvasország akkoriiban hatalmas, gazdag kereskedelmi állása jól ismerte Szepesmegyének gazdag érczbányáit, mit innen a szláv

seire, s bámúni fogunk, hogy ama suhogó selyem ruha, ezen divatos frakk, ama csecse-becsék, melyek oly irigylett tulajdonai valakinek, — mind, mind fölvannak véve ama tárgyak jegyzékében, melyekről ma-holnap dob mellett fogják mondani: először, másodsor, senki többet? — harmadszor.

Tekintsünk csak körül, ha merünk, ha nem félünk attól, hogy a szemléendő hibák egész serege mind vissza-kialtaná reánk: Mit? engem te itt keresz? nézz a tükörbe, s olvas önszemeidből; tekints szivedbe, fordítsd eszedet önmagad felé, s megtalálod mindezen kerestet dolgokat a magad hajlékában! Tekintsünk körül, hogy lássuk ama végzetlen, meredek lejtőt, melyen csaknem egész társadalmunk áll, hogy a legelső csekély lökéésre megkezdje ama pálya futását, mely az inség, a nyomor, a boldogtalanság poklában leli végét.

Itt a dologtalanság áll szemközt a legerélyesebb munkássággal, hogy megmutassa miként adhat magának kényelmet fáradság nélkül, vagy hogy miként viheti az ember annyira, miszerint a legközönségesebb munkás is adhatja az urat, hogy ilyenek is telhetik mindarra, a mit egy jobb sorsu nélkülözni nem akar; amott a legkönnyelműbb pazarlás a durva, önző fősvénységgel szemben, hogy az gyakran halálos bünt kövessen el önmaga és családja, sőt néha mások ellen is, — ez pedig hogy véghetlen kincsszomjával, az emberi szívből minden nemesebb érzést kiszorított, hogy a kedély nemes irányát elfojtsa, hogy mások romlásán saját vasszekrényének tartalmát szaporíthassa, melyet sem rablók el nem vehetnek, sem tűz meg nem emészthet, s melytől csak a gazdát veheti el — a halál.

Visszatérünk még e tárgyra, az egyes részleteket, határozott tényeket vévén bonczkés alá, tényes legalább annyi jótékony hatása, mennyt a hajnyíró gyakorol, midőn fürteinkből a fölösleges, tiszta ruhánkat szennyező részt levágja.

Nádor.

H I R E K.

— Városunk szépítésére és a közlekedés megkönnyítésére ismét jelentékeny lépést jelenthetünk. A sz. Antal és Nagykaszárnya utca kiköveztetése már folyamatban van. Csak előre!

kereskedők saját hasznukra jól tudtak kiaknázni. E fontos körülmény megmagyarázza azon kedves emlékü történeti tény: hogy már akkoriban nagy virágzásnak örvendett Szepesben a bányászat és érczkereskedelem, — annyira, hogy a világ minden részéből Szepesbe özönlöttek a közlekedés és kereskedelem emberei. Szepes volt gyupontja egy világra szóló forgalomnak és kereskedésnek — Ott hol ma az eke szánt, és hol a „pásztor ma füttynérvé legelteti nyáját“, — ott voltak egykoron sűrű erdők, melyekben sok érczet olvasztottak, úgy hogy mai napig sok helyütt, hol jelenleg semmi bányászat sincsen, mint itt is Nagy-Szalókon (régii néven Schlackendorf) sok salakot lehet kiásva találni.

Mivel azonban a „Cyppus“ határoltsága e territoriumba, melylyel a tatárok betérése előtt birt, semmiféle érczkövet nem tudott felmutatni, ez okból „vak“ Cyppusnak vagy is tótul: Slepj Spiznak nevezetett, a honnan lakosai is „vak szepesieknek“ czimeztettek.

Cyppus s Spiz névből lett Scepus, Sepus. S ami a mai érczgazdagságot és bányászatot illeti, úgy fájjalom — annak csak rapid apadását jelezhetjük; s jöhet idő mely már úgy sincs messze, ahol egész Szepesmegyét e tekintetből „vaknak“ fogjuk mondani. Nagy-Szalók — Tátrafured alatt — 1879. Május hó 13-án.

Babura László.

Főnyereménnyel
esetleg
400.000
Márk

SZERENCSE JELENTÉS.

A nyere-
ményekért
a kor-
mány ke-
zeskedik

Felhívás a Hamburgi kormány részéről biztosított
nagy pénz-lotteriából

eredő eredményekbe i résztvevésre, mely alkalommal

8 millió 200.000 birod. Mark

biztosan nyerendő.

Ezen célszerepen szervezett pénz-lotteriának tervszerű-
leg csak 80.000 sorsjegyre alapított nyeremények a következők: A legnagyobb nyeremény esetleg 400.000 birod. Márk.

nyer.	Márk	nyer.	Márk
1	250 000	6	4000
1	150 000	71	3000
1	100 000	217	2000
1	60 000	2	1500
1	50 000	2	1200
2	40 000	531	1000
2	30 000	673	500
5	25 000	950	300
2	20 000	65	200
12	15 000	100	150
1	12 000	24650	138
24	10 000	1400	124
5	8 000	70	100
2	6 000	2300	49 és 67
54	5 000	7950	40 és 20

mely nyeremények néhány hó alatt 7 osztályban biztosan elválnak.

Az első nyereményhúzás hivatalosan

1879. június 11 és 12-ére

van meghatározva, és erre nézve:

az egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 40,
a fél " " " " " " 1.70,
a negyed " " " " " " —.85

A kormány részéről biztosított eredeti sorsjegyek (nem tiltott
igények) a vételeknek készpénzben vagy postautalvány ut-
jáni bekuldeése mellett általában még a legvalóbbi vidékekre is
beküldetnek.

Minden megrendelő az eredeti sorsjeggyel együtt egy
a kormányzattal ellátott játszótérrel ingyen, a húzás
után pedig hivatalos nyereménykimutatást kap.

A nyeremények kifizetése általam közvetlen
és szerény titkoltartás mellett intéztetik el.

Ezért is a megrendelések teljes bizalommal in-
tézendők

id. HECKSCHER SAMU,

bank és váltóüzletébe HAMBURGBA.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok
PRÁGÁBAN

ajánlják a szilárd kivitel, könnyű járás, nagy
munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyeseb-
ben ismert, úgy ráman álló mint kereken járó

kézi- és járgány cséplőgépeiket

1-től 8 ló, vagy ökörerőig.

Továbbá készítünk különféle nagyságu és elismert
jó minőségű

tisztító rostákat, kukorica morzsoló-
kat és szecskavágókat.

Illusztrált árjegyzékek díjmentesen és franco.

11—36

KRONDORFI SAVANYU KUTIVIZ, Carlsbad mellett.

A KRONDORFI SAVANYUVIZ mérsékelt mennyiségben
(megfelelő időközben 400—500 gramm) éhgyomorral használva, a
fokozódott mozgás és kellemesen növekedett melegség érzelmét
időzi elő a gyomorban. Az emésztés gyorsabban következik be és
az étvágy nagyobb mérvben nyilvánul. A húgymennyiség gya-
rapodik és a lehélesi szervek nyákhártyáinak elkülönítése higabbá vál-
ván, könnyebben eszközöltetik. A vér bőségesben megszabadítva
a szervezetre használhatatlan anyagoktól, (húgy és szénsav) gya-
rsabban kering és a táplálás fokozódik.

Az imént említettékből kiténik, hogy a krondorfi víz, mint
tisztá lúgsós sóka, kétszeres irányban értékesíthető:

1. életrendi szer gyanánt, mint oly ital, mely könnyű módon
gerjesztőleg hat és a táplálást előmozdítja.

2. gyógyszerül különféle betegségeken.

Kizárólagos főraktár Magyarhonban RADOCSAY és BANYAY
Bpsten fűszer, csemege, bor, rum, tea, lőpor, tűzijátékok és ter-
mészetes ásványviz nagybani kereskedőknél.